

Modül 6 için Dayanıklı Müdahaleciler En İyi Uygulamalar Arşivi

IED tarafından hazırlanmıştır

KAYNAK 1

1. İyi Uygulamanın Başlığı

Kritik Olay Stres Azaltma (CISD) Protokolü – İtfaiye ve Kurtarma Hizmetlerinde Uygulanması (Kanada ve Birleşik Krallık)

2. İlgili Eğitim Modülü

Modül 6 – Afet Sonrası Ruh Sağlığı Destek Sistemleri

3. Bağlam ve Arka Plan

Kritik Olay Stresi Azaltma (CISD) protokolü, 1980'lerde Uluslararası Kritik Olay Stresi Vakfı (ICISF) tarafından geliştirilmiş ve o zamandan beri Kanada, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki acil durum ve kurtarma hizmetlerinde uygulanmaktadır.

Büyük yangınlar, seller, depremler ve kitlesel yaralanmalara yol açan kazalar gibi travmatik olayların ardından erken bir psikolojik müdahale olarak tasarlanmıştır.

İtfaiyeciler, paramedikçiler ve polis personeli, operasyonel stresi işlemek ve travma sonrası stres bozukluğunu önlemek için bu yapılandırılmış modeli düzenli olarak kullanmaktadır.

Uygulama Alanı:

İtfaiye ve Kurtarma Hizmetleri, Paramedik Birimleri, Polis Güçleri – olay sonrası müdahale (24-72 saat içinde).

4. Uygulamanın Amaçları

- Travmatik deneyimleri işlemek için müdahale ekiplerine yapılandırılmış bir yaklaşım sağlamak.
- Akut stres reaksiyonlarının uzun süreli travmaya dönüşme riskini azaltmak.
- Ekip iletişimini, akran güvenini ve psikolojik dayanıklılığı artırmak.

DAYANIKLI MÜDAHALEÇİLER: En İyi Uygulamalar Arşivi

5. Uygulamanın Amaçları

CISD, eğitimli ruh sağlığı uzmanları ve akran destekçileri tarafından kolaylaştırılan, yedi aşamalı, akran liderliğinde bir grup değerlendirme sürecidir:

1. **Giriş** – Amacı, gizliliği ve gönüllü katılımı açıklayın.
2. **Olay Anlatımı Aşaması** – Katılımcılar, yaşananları kendi bakış açılarından anlatırlar.
3. **Düşünce Aşaması** – Üyeler ilk düşüncelerini veya tepkilerini paylaşırlar.
4. **Tepki Aşaması** – Duygusal tepkilerin tartışılması.
5. **Belirti Aşaması** – Fiziksel veya psikolojik belirtilerin belirlenmesi.
6. **Öğretme Aşaması** – Başa çıkma stratejileri sunmak ve tepkileri normalleştirmek.
7. **Yeniden Giriş Aşaması** – Özetleyin, kaynakları sağlayın ve oturumu sonlandırın.

Her oturum yaklaşık 1,5-2 saat sürer, bir olaydan sonraki 72 saat içinde gerçekleştirilir ve 6-10 katılımcı içerir.

6. Çıktılar ve Etki

- ICISF, Kanada ile İngiltere'deki itfaiye teşkilatları tarafından yürütülen çalışmalar, katılımcılar arasında devamsızlığın azaldığını ve başa çıkma mekanizmalarının geliştiğini göstermektedir.
- Katılımcılar kendilerini daha desteklenmiş, daha az yalnız ve yardım aramaya daha istekli hissettiklerini bildiriyorlar.
- Takip anketleri, kritik olaylardan sonra duygusal sıkıntının azaldığını ve moralin iyileştiğini ortaya koymaktadır.

7. Elde Edilen Dersler ve Başarı Faktörleri

- Başarı, eğitimli kolaylaştırıcılar ve gönüllü katılıma bağlıdır.
- Gizlilik ve akran katılımı esastır.
- Çok erken uygulandığında (24 saatten az), katılımcılar şok nedeniyle katılımı reddedebilirler.

DAYANIKLI MÜDAHALEÇİLER: En İyi Uygulamalar Arşivi

8. Aktarılabirlik ve Uyarlanabilirlik

- Model, sağlık, havacılık ve insani yardım bağlamalarında başarıyla uyarlanmıştır.
- Müdahale ekiplerinin akran yapıları oluşturduğu uluslararası alanlarda uygulanabilir.

9. Etik Hususlar

- Gizlilik kesinlikle gözetilir; hiçbir kimlik belirleyici veri kaydedilmez.
- Katılımcılar oturuma başlamadan önce bilgilendirilmiş onam verirler.
- Kolaylaştırıcılar zorlamadan kaçınmalı ve duygusal ifadede kültürel farklılıklara saygı göstermelidir.

10. Kaynakça

International Critical Incident Stress Foundation (ICISF). (2023). *CISM: Critical Incident Stress Management Overview*. <https://icisf.org>

Everly, G. S., & Mitchell, J. T. (1999). *Critical Incident Stress Management (CISM): A new era and standard of care in crisis intervention*. Chevron.

World Health Organization. (2011). *Psychological first aid: Guide for field workers*. WHO Press.

KAYNAK 2

1. İyi Uygulamanın Başlığı

Travma Riski Yönetimi (TRiM) Akran Destek Programı – İngiltere İtfaiye ve Kurtarma Hizmetleri

2. İlgili Eğitim Modülü

Modül 6 – Afet Sonrası Ruh Sağlığı Destek Sistemleri

3. Bağlam ve Arka Plan

Travma Riski Yönetimi (TRiM) yaklaşımı, 1990'ların sonlarında İngiltere Savunma Bakanlığı tarafından geliştirilmiş ve o zamandan beri İngiltere ve Avrupa genelindeki acil servisler tarafından benimsenmiştir; bunlar arasında İtfaiye ve Kurtarma Hizmetleri, İskoçya Polisi ve NHS ambulans kuruluşları yer almaktadır.

TRiM, potansiyel olarak travmatik olaylara maruz kalan bireyleri belirlemek, izlemek ve desteklemek için tasarlanmış, akranlar tarafından sunulan bir psikolojik risk değerlendirme ve yönetim sistemidir.

Amacı, kurumsal kültüre yerleştirilmiş yapılandırılmış, proaktif bir akran desteği modeli sağlamaktır.

Uygulama Alanı:

İtfaiye ve Kurtarma Hizmetleri, Polis Birimleri, NHS Ambulans Kuruluşları – İngiltere genelinde ve Hollanda, Norveç ve İrlanda'da uygulanmıştır.

4. Uygulamanın Amaçları

- Kritik olayların ardından psikolojik sıkıntı riski taşıyan personeli belirlemek.
- Zamanında, gizli akran desteği ve erken müdahale sağlamak.
- Müdahale kuruluşlarında ruh sağlığına ilişkin damgalanmayı azaltmak ve açık tartışmayı teşvik etmek.
- İş gücü genelinde dayanıklılığı artırmak ve uzun vadeli refahı geliştirmek.

DAYANIKLI MÜDAHALEÇİLER: En İyi Uygulamalar Arşivi

5. Uygulamanın Amaçları

TRiM modeli yapılandırılmış bir süreci takip eder:

1. TRiM Uygulayıcılarının Seçimi ve Eğitimi:

Akran destekçileri travma farkındalığı, gizlilik ve risk belirleme konularında eğitilirler.

Eğitim genellikle 2-3 gün sürer ve TRiM UK veya ortak kuruluşlar tarafından akredite edilir.

2. Olay Sonrası Değerlendirme:

TRiM uygulayıcıları, travmatik bir olayın ardından 72 saat içinde standartlaştırılmış kontrol listeleri kullanarak ilk değerlendirmeleri gerçekleştirir.

3. Takip Değerlendirmesi:

İkinci bir değerlendirme, başa çıkma becerisini izlemek ve devam eden destek ihtiyaçlarını belirlemek için 28 gün içinde gerçekleştirilir.

4. Sevk Yolları:

Yüksek risk göstergeleri gözlemlendiğinde, uzmanlar bireyleri profesyonel ruh sağlığı hizmetlerine yönlendirir.

5. Sürekli Akran İletişimi:

Akranlar, izolasyonu azaltmak ve iyileşme süreciyle ilgili konuşmaları normalleştirmek için gayri resmi destek sağlarlar.

6. Çıktılar ve Etki

- King's College London tarafından yapılan değerlendirme (Greenberg vd., 2010), TRiM'in askeri ve acil durum müdahale ekipleri arasında yardım arama davranışını önemli ölçüde iyileştirdiğini ve damgalanmayı azalttığını ortaya koymuştur.
- TRiM'i uygulayan İtfaiye ve Kurtarma Hizmetleri, hastalık nedeniyle işe devamsızlığın azaldığını ve moralin yükseldiğini bildirmektedir.
- Akran geri bildirimleri, geleneksel danışmanlık yaklaşımlarına kıyasla daha yüksek güven ve katılım istekliliğini göstermektedir.

7. Elde Edilen Dersler ve Başarı Faktörleri

- Sürdürülebilirlik için kurumsal onay ve yönetim desteği şarttır.
- Eğitim kalitesi ve düzenli yenileme kursları, tutarlı uygulamayı sağlar.
- Zorluklar arasında küçük ekiplerde gizliliğin korunması ve akran destekçilerinin aşırı yüklenmesinin önlenmesi yer almaktadır.

DAYANIKLI MÜDAHALEÇİLER: En İyi Uygulamalar Arşivi

8. Aktarılabirlik ve Uyarlanabilirlik

- Model, Avrupa genelinde (Hollanda, Norveç, İrlanda) uyarlanmıştır ve AB iş sağlığı çerçeveleriyle uyumludur.
- Diğer MHPSS girişimleriyle (örneğin, DSÖ Psikolojik İlk Yardım, IASC Kılavuzları) entegre edilebilir.

9. Etik Hususlar

- Gizlilik anlaşmaları ve bilgilendirilmiş onam zorunludur.
- Akran destekçileri, sınırları yönetmek ve ikincil travmayı önlemek için denetim alırlar.
- TRiM, zorlama veya zorla katılımı açıkça reddeder.

10. Kaynakça

Greenberg, N., Langston, V., & Jones, N. (2010). Trauma Risk Management (TRiM) in the UK Armed Forces: A case study of occupational mental health practice. *Journal of Mental Health, 19*(6), 543–548.

TRiM UK. (2023). *TRiM Practitioner Training and Accreditation*. <https://www.trim-training.co.uk>

KAYNAK 3

1. İyi Uygulamanın Başlığı

Afet Sonrası İyileşme İçin Topluluk Temelli Karşılıklı Yardım Ağları – Orta İtalya (2016 Depremleri)

2. İlgili Eğitim Modülü

Modül 6 – Afet Sonrası Ruh Sağlığı Destek Sistemleri

3. Bağlam ve Arka Plan

Ağustos 2016 ile Ocak 2017 arasında Orta İtalya'yı vuran yıkıcı depremlerin ardından, yerel topluluklar, gönüllüler ve STK'lar hem maddi hem de duygusal iyileşmeyi desteklemek için seferber oldular.

Amatrice, Norcia ve L'Aquila gibi bölgelerde, vatandaşlar kaynakları paylaşmak, sosyal bağları yeniden kurmak ve yerinden edilme ve kayıpların psikolojik etkileriyle başa çıkmak için kendiliğinden karşılıklı yardım ağları kurdular.

Bu girişimler daha sonra Caritas Italiana, Protezione Civile ve yerel belediyeler de dahil olmak üzere kuruluşlar tarafından desteklenerek, akran ve psikososyal destek sunan yapılandırılmış topluluk iyileştirme merkezlerine dönüştü.

4. Uygulamanın Amaçları

- Afetlerden sonra duygusal iyileşmeyi ve sosyal uyumu teşvik etmek.
- Etkilenen vatandaşlar ve gönüllü müdahale ekipleri arasında izolasyonu ve stresi azaltmak.
- Yerel toplulukların kendi psikososyal iyileşmelerine katılmalarını sağlamak.
- Profesyonel ruh sağlığı hizmetlerini akran ve topluluk temelli girişimlerle tamamlamak.

5. Uygulamanın Amaçları

Karşılıklı yardımlaşma ağları, yapılandırılmış ve topluluk odaklı bir süreç izledi:

1. **İlk Seferberlik:** Depremden sonraki haftalar içinde, vatandaşlar ve gönüllüler geçici barınaklarda ve toplum merkezlerinde gayri resmi destek grupları oluşturdular.
2. **Kolaylaştırma ve Destek:** Yerel STK'lar (Caritas Italiana, ActionAid), duygusal ifade, stres yönetimi ve pratik problem çözmeye odaklanan düzenli toplantılar

DAYANIKLI MÜDAHALEÇİLER: En İyi Uygulamalar Arşivi

düzenlemek üzere topluluk kolaylaştırıcılarını eğitti.

3. **Kamu Hizmetleriyle Entegrasyon:** Belediyeler ve Sivil Koruma Kurumu lojistik destek sağladı ve grupları sağlık ve sosyal hizmetlerle bağlantılandırdı.
4. **Topluluk İyileştirme Merkezleri:** 2018 yılına gelindiğinde, bu grupların bazıları gönüllü koordinasyonu ve sosyal faaliyetler için kalıcı yerel merkezler haline gelerek uzun vadeli topluluk direncini güçlendirdi.

6. Çıktılar ve Etki

Caritas Italiana (2018) ve Politecnico di Milano'nun (2024) araştırmasına göre, karşılıklı yardımlaşma girişimlerine katılan topluluklar şu özellikleri göstermiştir:

- Algılanan dayanıklılık ve topluluk aidiyetinde daha yüksek seviyeler.
- Duygusal sıkıntı ve sosyal izolasyonda azalma.
- Katılmayan topluluklara kıyasla günlük rutinelere daha hızlı yeniden entegrasyon.

Bu ağlar aynı zamanda gayri resmi psikososyal izlemeyi destekledi ve vatandaşlar ile profesyonel müdahale ekipleri arasındaki koordinasyonu geliştirdi.

7. Elde Edilen Dersler ve Başarı Faktörleri

- Güven ve yerel sahiplenme başarısının anahtarıydı; sakinler tarafından yönetilen girişimler daha sürdürülebilirdi.
- Profesyoneller (psikologlar, sosyal hizmet uzmanları) ve gönüllüler arasındaki işbirliği, güvenilirliği ve etkinliği artırdı.
- Zorluklar arasında zaman içinde katılımı sürdürmek ve duygusal desteği pratik iyileşme görevleriyle dengelemek yer alıyordu.

8. Aktarılabilirlik ve Uyarlanabilirlik

- Model, güçlü sivil koruma ve gönüllü sistemlerine sahip diğer AB bölgelerine kolayca aktarılabilir.
- Kırsal ve kentsel ortamlara ve diğer afet türlerine (seller, orman yangınları) uyarlanabilir.
- Toplumsal dayanıklılığı ve psikososyal iyileşmeyi AB afet yönetimi çerçevelerine entegre etme modeli sunar.

DAYANIKLI MÜDAHALEÇİLER: En İyi Uygulamalar Arşivi

9. Etik Hususlar

- Her grupta gizliliğe saygı gösterildi; kişisel öykülere dair hiçbir kayıt tutulmadı.
- Katılım gönüllüydü ve tüm grup etkinlikleri için onay alındı.
- Kolaylaştırıcılar, duygusal sınırları yönetmek ve ikincil travmayı önlemek için denetim aldılar.

10. Kaynakça

Caritas Italiana. (2018). *Post-earthquake community rebuilding report – Central Italy case study*. Caritas Publications.

Politecnico di Milano. (2024). *Learning lessons from disaster recovery: Local and community participation in post-disaster reconstruction in Central Italy*. Polimi Digital Repository.

Protezione Civile Italiana. (2019). *Rapporto annuale sulla gestione del post-sisma 2016–2017*. Roma: Dipartimento della Protezione Civile.

KAYNAK 4

1. İyi Uygulamanın Başlığı

Yunanistan'da Ruh Sağlığı ve Psikososyal Destek için Yönlendirme Yollarının Oluşturulması (Yunan Kızılhaçı ve Sivil Koruma Modeli)

2. İlgili Eğitim Modülü

Modül 6 – Afet Sonrası Ruh Sağlığı Destek Sistemleri

3. Bağlam ve Arka Plan

2018 Attika orman yangınları ve 2023 Tesalya selleri de dahil olmak üzere Yunanistan'da yaşanan büyük afetlerin ardından, koordineli ruh sağlığı ve psikososyal destek (MHPSS) ihtiyacı kritik hale geldi.

Yunan Kızılhaçı (HRC), İklim Krizi ve Sivil Koruma Bakanlığı ile işbirliği içinde, ilk müdahale ekiplerini, sosyal hizmet uzmanlarını, psikologları ve sağlık hizmetlerini birbirine bağlayan yapılandırılmış sevk yolları oluşturmak için Kurumlararası Daimi Komite (IASC) Yönergelerini benimsedi.

Bu sevk sistemleri, acil durum operasyonları sırasında veya topluluk ağları aracılığıyla tespit edilen, sıkıntı içindeki bireylerin zamanında ve uygun ruh sağlığı hizmeti almasını sağlar.

Uygulama Alanı:

Yunanistan'da afetlerden etkilenen topluluklar (orman yangını ve sel sonrası ortamlar) – Yunan Kızılhaçı, Sivil Koruma ve belediye psikososyal ekipleri tarafından koordine edilir.

4. Uygulamanın Amaçları

- Etkilenen bireylerin uygun psikososyal ve klinik hizmetlere yönlendirilmesi için açık ve gizli prosedürler oluşturmak.
- Müdahale ekipleri, sağlık profesyonelleri ve toplum kuruluşları arasında işbirliğini sağlamak.
- Psikolojik sıkıntıyı azaltmak ve uzun süreli travmayı önlemek.
- Entegre ruh sağlığı ve psikososyal destek (MHPSS) müdahalesi için ulusal kapasiteyi güçlendirmek.

DAYANIKLI MÜDAHALEÇİLER: En İyi Uygulamalar Arşivi

5. Uygulamanın Amaçları

Sevk sistemi dört ana aşamada işlemektedir:

1. **Tanımlama ve Tarama:**

Eğitilmiş saha gönüllüleri (örneğin, HRC, belediye ekipleri), IASC değerlendirme formlarını kullanarak sıkıntı belirtileri gösteren bireyleri tespit eder.

2. **İlk Destek ve Haritalama:**

Bireylere acil psikolojik ilk yardım (PFA) sağlanır ve mevcut hizmetler hakkında bilgi verilir.

Vakalar, koordinasyon organı (örneğin, Sivil Koruma veya İnsan Hakları Komisyonu) tarafından yönetilen bir sevk veritabanına anonim olarak kaydedilir.

3. **Sevk Süreci:**

Durumun ciddiyetine ve ihtiyaçlarına bağlı olarak, bireyler şu birimlere yönlendirilir:

- Toplum psikososyal destek ekipleri.
- Ruh sağlığı uzmanları (psikiyatristler, psikologlar).
- Sosyal hizmetler veya sağlık merkezleri.

Sevk kararları, orantılı yanıtı sağlamak amacıyla "Aşamalı Bakım Modeli"ne göre alınır.

4. **Takip ve Geri Bildirim:**

Psikososyal ekipler 2-4 hafta içinde takip iletişimi sağlar.

Koordinasyon toplantılarında ilerleme gözden geçirilir ve destek planları ayarlanır.

6. Çıktılar ve Etki

- Attika orman yangını müdahalesi sırasında (2018), İnsan Hakları Merkezi (HRC), psikososyal veya psikiyatrik bakım için yönlendirilen 800'den fazla kişiyi raporladı ve bunların %65'inden fazlası kısa vadeli müdahale planlarını başarıyla tamamladı.
- Tesalya sellerinden (2023) elde edilen değerlendirmeler, risk altındaki bireylerin daha hızlı tespit edildiğini ve Sivil Koruma ile STK'lar arasında işbirliğinin geliştirildiğini gösterdi.
- Bu yönlendirme modeli, o zamandan beri Yunanistan'ın Afet Risk Yönetimi stratejisinin bir parçası olarak ulusal acil durum protokollerine entegre edilmiştir.

DAYANIKLI MÜDAHALEÇİLER: En İyi Uygulamalar Arşivi

7. Elde Edilen Dersler ve Başarı Faktörleri

- Kurumlar arası koordinasyon, mükerrer işlemleri ve karışıklığı önlemek için şarttır.
- Dijital sevk araçları verimliliği artırır ancak sağlam veri koruma politikaları gerektirir.
- Yerel ortaklıklar ve eğitim sürdürülebilirliği artırır.
- Sürekli denetim ve geri bildirim döngüleri, bakım kalitesini sağlar.

8. Aktarılabilirlik ve Uyarlanabilirlik

- Model, Sivil Koruma sistemleri ve Kızılhaç/STK ağlarına sahip diğer AB ülkelerine kolayca uyarlanabilir.
- Mülteci kabulü ve halk sağlığı acil durumlarına (örneğin, pandemiler) aktarılabilir.
- Entegre ruh sağlığı desteği için IASC ve WHO çerçeveleriyle uyumludur.

9. Etik Hususlar

- Yönlendirme ve veri yönetiminin tüm aşamalarında gizlilik korunmaktadır.
- Kişisel bilgilerin paylaşılmasından önce bilgilendirilmiş onam gereklidir.
- Hassas veriler GDPR ve ulusal gizlilik yasalarına uygun olarak saklanmaktadır.
- Akran destekçilerine etik sınırlar ve veri koruma konusunda rehberlik sağlanmaktadır.

10. Kaynakça

Hellenic Red Cross. (2019). *Psychosocial Support Services after the Attica Wildfires – Evaluation Report*. Athens: HRC.

Ministry for Climate Crisis and Civil Protection. (2023). *Disaster Response Coordination Framework*. Athens: Government of Greece.

Inter-Agency Standing Committee (IASC). (2007). *Guidelines on Mental Health and Psychosocial Support in Emergency Settings*. Geneva: IASC.

World Health Organization. (2019). *Mental health in emergencies*. WHO Fact Sheet.

KAYNAK 5

1. İyi Uygulamanın Başlığı

Kurumsal Direnci ve Destekleyici Liderliği Geliştirme – Kriz ve Afetlerde Psikososyal Destek için İskandinav Ağı (NORDRESS)

2. İlgili Eğitim Modülü

Modül 6 – Afet Sonrası Ruh Sağlığı Destek Sistemleri

3. Bağlam ve Arka Plan

Kriz ve Afetlerde Psikososyal Destek için İskandinav Ağı (NORDRESS), İzlanda, Norveç, İsveç, Finlandiya ve Danimarka'daki üniversiteler ve Sivil Koruma yetkilileri tarafından 2015 yılında başlatılan işbirlikçi bir girişimdir.

Amacı, acil durum ve kriz yönetimi kuruluşlarında psikososyal hazırlığı, liderliği ve direnci güçlendirmektir.

NORDRESS, duygusal refahı normalleştiren, destekleyici liderliği teşvik eden ve ruh sağlığını günlük operasyonlara entegre eden önleyici bir örgütsel kültürü destekler.

4. Uygulamanın Amaçları

- Psikososyal dayanıklılığı ve iyiliği kurumsal yapılara yerleştirmek.
- Liderleri stresin erken belirtilerini belirleme ve açık iletişimi teşvik etme konusunda eğitmek.
- Damgalanmayı azaltmak ve empati, öz eleştiri ve akran desteği kültürünü teşvik etmek.
- Kriz müdahalesi ve toparlanma için uzun vadeli kurumsal kapasite oluşturmak.

5. Uygulamanın Amaçları

NORDRESS yaklaşımı, birbiriyle bağlantılı üç bileşenden oluşmaktadır:

1. Liderlik Eğitimi ve Kapasite Geliştirme

Yöneticiler ve amirler için stres farkındalığı, travma odaklı liderlik ve iletişim konularında atölye çalışmaları.

DAYANIKLI MÜDAHALEÇİLER: En İyi Uygulamalar Arşivi

Liderler, "duygusal durum değerlendirmeleri" yapmayı ve sağlıklı başa çıkma davranışlarını modellemeyi öğrenirler.

2. Kurumsal Politika Entegrasyonu

Katılan her kurum, ruh sağlığını güvenlik ve operasyonel hazırlığın temel bir bileşeni olarak içerecek şekilde iç politikalarını geliştirir veya günceller.

Bu yaklaşım, DSÖ ve AB Sivil Koruma ilkeleriyle uyumlu olarak, İskandinav Psikososyal Destek Çerçevesi tarafından yönlendirilmektedir.

3. Akran ve Kurumlar Arası İşbirliği

Düzenli ağ toplantıları ve simülasyon tatbikatları, liderlerin uygulamaları paylaşmalarına, dersler çıkarmalarına ve psikososyal hazır olma durumunu değerlendirmelerine olanak tanır.

NORDRESS ve Karolinska Enstitüsü tarafından geliştirilen çevrimiçi araçlar, sürekli öğrenme materyalleri ve öz değerlendirme kaynakları sağlar.

6. Çıktılar ve Etki

- Katılımcı kuruluşlar, personel moralinde iyileşme, devamsızlıkta azalma, stres ve ruh sağlığı konularının daha açık bir şekilde tartışılması gibi sonuçlar bildirdi.
- İzlanda Üniversitesi tarafından 2022 yılında yapılan bir değerlendirme, eğitimli liderlerin daha güçlü ekip uyumu ve kriz iletişimi sergilediğini gösterdi.
- Kurumlar arası iş birliği, bölgesel dayanıklılığı artırdı ve İskandinav ülkelerinde psikososyal protokollerin standardizasyonunu sağladı.

7. Elde Edilen Dersler ve Başarı Faktörleri

- Sürdürülebilir liderlik katılımı, kültürel değişim için çok önemlidir.
- Politika ve eğitime entegrasyon, rastgele faaliyetlerden ziyade etkiyi garanti eder.
- Kurumlar arası karşılıklı bilgi alışverişi, bağlılığı ve yeniliği sürdürmeye yardımcı olur.

DAYANIKLI MÜDAHALEÇİLER: En İyi Uygulamalar Arşivi

- Zorluklar arasında tutarlı uygulama sağlamak ve geleneksel komuta kültürlerinden gelen direnci aşmak yer almaktadır.

8. Aktarılabilirlik ve Uyarlanabilirlik

- Bu model, sektörler arası iş birliğinin mevcut olduğu diğer AB bağlamlarına da kolayca aktarılabilir.
- Ulusal Sivil Koruma sistemlerine, hastanelere veya büyük STK'lara uyarlanabilir.
- Psikososyal dayanıklılığın kurumsal yönetişime entegre edilmesi için bir yol haritası görevi görür.

9. Etik Hususlar

- Gizliliğe saygı ve tüm psikososyal faaliyetlere gönüllü katılım.
- Liderler, sınırları korumak ve zorlamadan kaçınmak için denetim alırlar.
- Cinsiyet duyarlı ve kapsayıcı liderlik yaklaşımları sağlanır.

10. Kaynakça

NORDRESS. (2022). *Building resilient organisations: Nordic approaches to psychosocial support in crises*. University of Iceland.

Karolinska Institutet. (2021). *Leadership for psychosocial resilience in emergency response organisations*. Stockholm: KI Press.

University of Oslo. (2019). *Nordic network on psychosocial support: Evaluation report*. Oslo: UiO.

World Health Organization. (2019). *Mental health in emergencies*. WHO Fact Sheet.

DAYANIKLI MÜDAHALEÇİLER: En İyi Uygulamalar Arşivi

RESILIENT RESPONDERS

Psychological Resilience and Support for Personnel in Charge
after Natural Disasters

PROJECT NUMBER: 2023-2-TR01-KA220-ADU-000180454

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.